No. 152. DONDERDAG 23 DECEMBER. 1858.

VIJF EN DERTIGSTE JAARGANG

PROVINCIALE DRENTSCHE EN ASSER COURANT.

De uitgave dezer COURANT geschiedt op DINGSDAG, DONDERDAG en ZATURDAG. De prijs is per *drie maanden* te Assen ƒ 2.30 buiten Assen franco per post ƒ 2.45. — De prijs der Advertentiën is van 1 tot 5 regels ƒ 1.00 en voor elken regel meer 15 cent behalve 35 cent zegelregt.

MINISTERIE VAN FINANTIEN.

De MINISTER VAN FINANTIEN brengt bij deze ter kennis van de belanghebbenden, dat, krachtens de Wet van 24 December 1856 (Staatsblad no. 129.) tot en met den laatsten December 1858. ten kantore van de Nederlandsche Bank zal worden gevaceerd tot de verwisseling, hetzij tegen muntbilletten, uit te geven krachtens de Wet van 26 April 1852 (Staatsblad no. 90,) hetzij tegen ander betaalmiddel, van de reeds verjaarde muntbilletten, uitgegeven krachtens de Wetten van 18 December 1845 (Staatsblad no. 90) en 17 September 1849 (Staatsblad no. 46.) dat deze muntbilletten almede gedurende den gezegden termijn zullen worden aangenomen door 's Rijks Betaalmeester; zoowel in verwisseling. bij zooverre en tegen zoodanig betaalmiddel als hunne kassen zullen gedoogen, als in overstortingen door de daartoe bevoegde Comptabelen ten behoeve van 's Rijks schatkist; en dat na den laatsten December 1858 geene gelegenheid tot verwisseling der muntbilletten van 1845 en 1849 meer overblijft; weshalve de houders van die billetten ten ernstigste worden aangemaand om zich den op nieuw verleenden termijn ten nutte te maken.

's Gravenhage den 23 Januarij 1858.

De Minister van Finantien,
VROLIK.

De COMMISSARIS DES KONINGS in de provincie Drenthe,

De voorbereidende werkzaamheden tot de ligting der Nationale Militie voor 1859 willende regelen, en daartoe gelet hebbende op de ten onderwerpe betrekkelijke resolutien van den 15 November 1826 no. 12 en den 10 November 1827 no. 24, mitsgaders op de verdere, bij vroegere ligtingen gegevene voorschriften;

Besluit:

Art. 1 enz.

Art. 2.

Heeren Burgemeesters en Wethouders der verschillende gemeenten in dit gewest uit te noodigen, om herhaaldelijk. bij publicatie, ter kennis van de belanghebbenden te brengen: dat de manschappen, die bij de Nationale Militie voor *zich zelve* dienen en in den loop van dit jaar, hetzij door *het overlijden van eenen vader of stiefvader, of wel van eene moeder of stiefmoeder, weduwe zijnde, of door eene plaats gehad hebbende regterlijke separatie of echtscheiding der ouderen*, of eindelijk *door overlijden van eenen broeder of broeders*, regt op vrijstelling, overeenkomstig de bepalingen vervat in art. 21, in verband met artt. 91 en 94 der wet van 8 Januarij 1817 (Staatsblad no. 1), verkregen hebben of mogten verkrijgen. en van de dienst verlangen te worden ontslagen. zich daartoe, vóór den 15 Januarij 1859, bij request, met overlegging van de noodige bewijsstukken, aan het Bestuur hunner Gemeente behooren te adresseren: met kennisgeving, dat de aanvragen om ontslag, ter zake voorschreven, welke niet vóór den 15 Januarij 1859 bij de Gemeentebesturen ingekomen zijn, of waarvan de bewijzen niet in behoorlijke orde mogten worden bevonden, voor dat jaar niet kunnen worden toegestaan.

De Commissaris des Konings voornoemd,
DE VOS VAN STEENWIJK.

DE COMMISSARIS DES KONINGS in de Provincie Drenthe brengt bij deze ter algemeene kennis, dat door heeren Gedeputeerde Staten in dit Gewest is bepaald:

dat de JAGT in deze Provincie den laatsten der loopende maand, en het vangen van WATERWILD met slagnetten, aangeduid in art. 17 der wet van 13 Junij 1857, Staatsblad no. 87, den 31 Maart 1859. beide des avonds met zonsondergang, zullen worden gesloten.

En opdat niemand hiervan onwetendheid voorwende zal deze in de *Provinciale Drentsche en Asser Courant* opgenomen en, door de zorg der Gemeentebesturen, worden afgekondigd en aangeslagen. ter plaatse waar zulks te doen gebruikelijk is.

Assen den 20 December 1858.

De Commissaris des Konings voornoemd,
DE VOS VAN STEENWIJK.

OVERZIGT
der belangrijkste Gebeurtenissen.

23 December.

Geen nieuws over *Mortara?*

Hoe heeft die geroofde knaap het in het opvoedingsgesticht te Rome?

Het zoogenaamd „heilig Collegie" te Rome houdt zich stil en wie trekt zich dit verlaten kind aan in de stad der zeven heuvelen?

Zijn vader en moeder zijn op reis naar de Fransche hoofdstad, om te beproeven, of daar hunne bittere klagten ook gehoor vinden en zoo eerder en beter in het Vatikaan worden gehoord, dan uit het onaanzienlijk stadje Bologna.

De moeder is ziekelijk en is met hare gedachten steeds in het gesticht. waar een harer lievelingen als een gevangene leeft, en leert, dat zijne ouders ongelukkig zijn voor de eeuwigheid.

Een Parijsch Israelitisch blad, de *Union* geheeten, zond aan den *Univers* een brief ter zake van *Mortara* en eischte ingevolge wettelijke bepalingen dat die brief zou worden geplaatst. Het ultramontaansche blad weigerde dat echter. omdat, zoo het beweert, de Paus in dat artikel wordt beleedigd.

Eene gewigtige reden, als zij gegrond is — maar...

Een berigt uit Italie, van de R Catholieke zijde afkomstig, meldt echter: de jonge *Mortara*, in wien de Paus zulk een levendig belang stelt, is door hem in het „Collegie van St. Pieters banden" geplaatst, 't welk wordt bestuurd door de kanoniken van St. Jan van Lateraan, en waarin onderscheidene jongelieden, tot voorname Romeinsche familien behoorende, hunne opvoeding erlangen en zich tot burgerlijke betrekkingen voorbereiden. De jonge bekeerde is onderworpen aan den algemeenen regel van het huis, dat wil zeggen: zijne betrekkingen met zijne ouders zijn noch meer noch minder druk, dan van de andere kweekelingen met hunne Catholieke ouders. Het cathegetisch onderwijs van den jongen *Mortara* heeft vijf à zes maanden geduurd, ter oorzake van zijn nog zeer jeugdigen leeftijd. Voor de volwassenen of de andere leerlingen, die de vereischte jaren hebben, (*Mortara* is ruim zes jaren) duurt het naauwelijks zestig dagen"

Men verwacht met billijk ongeduld het ouderpaar *Mortara* te Parijs, en welligt dat zij ook andere steden van Europa bezoeken, ten einde uit hunnen mond de bijzonderheden te hooren van den roof van hun kind, van hun reis en wedervaren te Rome, van den toestand en de wenschen van den kleinen knaap en van hunne meening aangaande het toekomstig lot van hun kind.

Zij zijn beter te gelooven dan de Parijsche *Univers* of het dagblad *de Tijd*, Noord Hollandsche Courant, welke laatste de wet, wier kracht zulk een kinderroof in den Kerkelijken Staat wettigt, onbillijk noch gebrekkig noemt.

De *Civilta Catholica*, het dagblad der Jezuiten te Rome, heeft ter zake van *Mortara* geantwoord op een artikel van de *Revue des deux Mondes*, en wel op eenen toon. die in hevigheid dien van de *Univers* beschaamt. De eerwaarde Vaders zeggen: „Zóó handelt het Catholicisme en men heeft het aan te nemen of het met rust te laten."

De pogingen, om te Parijs een kerkelijk blad in 't leven te roepen, dat den verderfelijken invloed van de *Univers* kan breken, is tot nu toe nog niet gelukt. Men verzekert, dat de meening, als of *de Montalembert* in de nieuwe onderneming de hand zou hebben. het Gouvernement zou hebben bewogen, om de verschijning van het nieuwe dagblad *de Universel* te beletten.

Hoogstwaarschijnlijk zal echter het plan worden verwezenlijkt, want een aanzienlijk getal Bisschoppen, meerdere vrijheid op godsdienstgebied toegedaan en de zedelijke dwang van de *Univers* moede, wenschen hartelijk, dat er een eind kome aan twistgeschrijf van zulk een aard als de *Univers* zoo gaarne voert en aan het prediken van stellingen, die de Roomsch-Catholieke kerk grootelijks schaden in de algemeene achting. Te meer is dat noodig en tijd. wijl de *Univers* onder de R Catholieke dagbladen bijkans geen tegenstander heeft, niet omdat zijne principes worden gehuldigd, maar uit vrees voor verdeeldheid of uit vrees voor de partij, die hij vertegenwoordigt, eene partij, welligt niet zoo groot als velen wel denken, maar krachtig door moed, eensgezindheid en onbepaalde gehoorzaamheid aan hare hoofdleiders — eene partij, wier leden over de geheele aarde zijn verspreid en allen, bij blinde volgzaamheid, eene volharding en zelfopoffering aan den dag leggen, eene betere zaak waardig.

Dat de Jezuïten thans eene groote werkzaamheid over alle deelen der wereld aan den dag leggen, blijkt ook hieruit: „in 1857 bevonden zich 545 Fransche Jezuïten in de zendingen van Louisiana, van de Canada's, van New-York, van Cayenne, van Madagascar, van Algiers, Syrie. Madeira, Sang-Hai en Petchili, en men vergete hierbij niet de zendingen in Maryland, aan den Missouri, den Oregon, op de Rotsgebergten, in Californie, op Jamaica Cuba. in Midden-Afrika, in Paraguay, in de eilanden der Egeische Zee, in Dalmatie en Bombay — oorden, die een ruim veld openen voor de werkzaamheid der paters van Engeland, Spanje. Sardinie, Zwitserland en Lombardije"

Te Genua, eene stad wier bevolking niet als één man de politiek van Sardinie huldigt, is men echter ook niet Oostenrijk's gezind, gelijk bleek uit den eisch van eenige burgers aan krijgsknechten van Keizer *Frans Jozeff* gedaan, namelijk dat deze niet zouden rooken op straat. Deze wilden hun cigaartje niet prijs geven en daarop ontstond er een zeer ernstig gevecht, waarin een burger en een soldaat werden gekwetst. De policie scheidde de vechtenden. Men ziet hieruit, dat de wrevel des volks tegen Oostenrijk al zeer groot is. trouwens men gunt al ligt aan iemand. dien men niet lijden mag. het rooken van eene cigaar en vooral aan soldaten, die niet uit politiek wandelende mikpunten voor kogels zijn en veel liever bij moeder de vrouw aan den haard zaten keuvelen

Nog altijd wordt het proces, tegen *de Montalembert* gevoerd, door velen hoogelijk afgekeurd. En inderdaad, hoeveel regtmatige aanleiding gaf het tot een bitter oordeel over het Fransche regerings-systeem! Hoe stelt het de dwingelandij der Keizerlijke Regering in 't volle daglicht! „*De Montalembert* veroordeeld tot gevangenisstraf!" melden de dagbladen, maar welke van deze bragt dit hoogst merkwaardig berigt in rouwgewaad in de huisgezinnen? Er was geene courant, die eene rouwrand durfde aannemen. Dat was mode onder *Louis Philippe*, maar *Napoleon III* duldt niet dat men, zelfs niet door teekenen. zijn gevoel lucht geve. En toch, hoe weinig misdadig is het oordeel van *de Montalembert*, vergeleken met dat, 't welk sommige schrijvers uitten onder de Julij-regering! *Beranger* en anderen werden toen veroordeeld, wijl zij in 't openbaar en zonder eenige omwegen, de politieke restauratie te lijf gingen en het publiek tot haat en verachting der bestaande Regering opstookten. En wat heeft *de Montalembert* misdaan? Al zeer weinig, en men moet wel tusschen de regels in lezen, om een armzalig voorwendsel te vinden tot het wettigen eener aanklagt. Maar het hof veroordeelde den schrijver en het streek een gestreng vonnis. Waarlijk, het volk erlangt van zoodanige uitspraken geene hooge gedachte van de volkomene onafhankelijkheid der regterlijke magt. En het oordeel der pers over dit merkwaardig proces? 't Zou gedaan geweest zijn met het leven van het blad, 't welk een woord van billijken lof uitsprak over *Berryer*'s schitterende pleitrede. Geen enkel woord der beide advocaten van *de Montalembert* mogt binnen Frankrijks grenzen openbaar gemaakt worden. Mag dat niet heeten vrees voor de openbare opinie? En wat was de houding van den president der regtbank? De heer *Bertholin* toonde veel ijver en viel den heer *Berryer* driemaal in de reden. Talent, roem noch fijne takt konden dien advocaat voor zulk eene berisping vrijwaren, terwijl het auditorium, 't welk uit eene schare uitgelezene mannen bestond, met verwijdering uit de zaal werd bedreigd, toen het opgewonden door de kracht der welsprekendheid en als 't ware zijns ondanks zich een woord van toejuiching liet ontglippen. Zelfs de politie agenten was aangezegd, om buiten de regtszaal te luisteren of er ook iemand een woord of een teeken van afkeuring uitte of gaf. Maar alles zweeg — zweeg als het graf. Is het wonder, dat deze en gene in stilte fluistert van des Keizers vroeger leven, 't welk ook niet vrij was van politieke overtredingen? Men denke aan Straatsburg en Boulogne. Daarom zeggen velen: het proces-*Montalembert* is een misslag door den Keizer ter kwader ure begaan. Hij schonk den veroordeelde, den beroemden schrijver, gratie, maar deze weigerde die gunst en staat alzoo alleen vrijer tegenover *Napoleon*, dan die als gebieder tegenover de beschaafde wereld.

Zoo is er niemand onder de zonen van Adam, die geen zwak oogenblik heeft of nooit te veel vertrouwde op zijne magt — zoo kan een Monarch vergeten, dat er karakters zijn, die niet bukken voor het geweld.

Men zegt, dat *de Montalembert* er zeer slecht uitziet en hij sedert de procedure vervallen is.

Men zou anders zeggen, dat die zoo fier is en handelt, die gratie verwerpt en als 't ware zijne regters uittart, niet erg gebukt gaat onder het pleidooi, dat over zijne brochure wordt gevoerd.

Men verzekert nu, dat de Fransche Regering de landverhuizing der negers niet bepaald wil beletten, maar daarop door eenige beambten op de plaats zelve, een waakzaam oog wil houden, opdat niemand **gedwongen** worde zijn land te verlaten.

In Cochin China is verdeeldheid ontstaan onder de leden der Vorstelijke Familie, en eenigen daarvan trekken zich het lot der Christenen zeer aan.

Dat zou de Fransch-Spaansche expeditie, die thans verlangend uitziet naar versterking, zeer goed te stade komen.

Grootvorst *Constantijn* zorgt voor de Russische vloot, met een ijver, die aan de toekomst doet denken.

Ten bewijze:

In 1855 had Rusland op het **papier** 46 groote schepen, waaronder slechts weinige stoomschepen, en in 1857 dobberden op de baren der Baltische, Witte, Stille en Zwarte zeeën, 158 schepen waaronder 76 schroef en andere oorlogsbooten.

Terwijl die Prins Ruslands magt materieel versterkt, gaat Keizer *Alexander II* rusteloos voort, om de binnenlandsche zedelijke kracht des Rijks te ontwikkelen, door zijne ontelbare onderdanen vrijer en gelukkiger te maken, gedachtig, dat een vrij man eerder en met meer ingenomenheid voor haardstee en altaren zal strijden, dan de lijfeigene, die geld en bloed ten offer moet brengen aan de eer- en heerschzucht van de grooten der aarde.

De Prins-Regent van Pruissen wil de drukpers, althans de dagbladpers, meerdere speelruimte geven, en daarmede beginnen door de bepaling op te heffen, dat ieder, die een dagblad wil uitgeven, nu eerst verlof daartoe moet vragen. Dat is een belangrijke maatregel, want de vrees, dat de Regering elk oogenblik de magt had, althans die uitoefende, om de uitgave van een dagblad te verbieden, dwong tot groote omzigtigheid, niet uit vrees voor politieke, maar voor materieele straf.

„Eerst een boterham en dan een principe!" roept de drukker, want wat helpt mij het principe als ik honger maar geen eten heb, of als het principe overal wordt gehuldigd en ik met den neus in 't zand lig."

Zeer prozaisch, maar zeer waar.

Dat de Ieren zwanger gaan van onheilspellende plannen, blijkt onder anderen ook uit het voornemen, door een Amerikaansch reg., uit Iersche vrijwilligers bestaande, opgevat, om een pleizierreis! naar Engeland te ondernemen en zes weken in Ierland te logeeren. Daartoe wilde het een kamp betrekken, nu in het noorden, dan in het zuiden. En de kosten — door wie te betalen? Vrijwilligers; toch zijn over het algemeen geen kapitalisten, avontuurlijk van aard en liefhebbers van vaste en vloeibare stof. Zullen de Ieren 't gelag betalen? En die hebben het hunne anders hoog noodig. Genoeg — de Engelsche Regering heeft volstrekt geen genoegen in dat reisplan en begeert de Amerikaansch-Iersche vrijwilligers niet, ja zij zag zich genoopt om eens achter de schermen te kijken, toen de woordvoerders van het bewuste plan repetitie hielden 't Gevolg daarvan was de jongste proclamatie tegen onwettige vereenigingen en welligt ook de daarop gevolgde arrestatien van een zestigtal jonge lieden van allerlei rang en stand.

In Engeland pruttelt men steeds over de Indische proclamatie van Koningin *Victoria* en beweert, dat deze de R. Catholieke zendelingen ruim spel geeft, terwijl zij de Protestantsche zending bemoeijelijkt. Eerstgenoemden toch grijpen allerlei middelen aan, om hun doel te verwezenlijken, ja verkleeden zich soms als Braminen, om hier en daar toegang en open ooren te winnen.

In Engelsch Indie begint men zich ernstig bezig te houden met spoorwegen en spreekt men reeds van de Eufraatbaan, die eens zal worden bestoomd, als de leeuwen de baanwachters niet oppeuzelen. Dan koopt men zelf zijne notemuscaat voor witte kool en veenknollen, en wil een eerbaar huisvader eens regt galant zijn, dan doet hij een uitstapje naar Kachemier, om er eene shawl te koopen zoo schoon, zoo fijn, dat men haar door een trouwring kan trekken, en van zoo wonderbare uitwerking op het oog en hart der in Europa de terugkomst haars echtsvriends verbeidende huisvrouw, dat zij in 4 weken tijds lust noch moed heeft, om eene gordijnpredikatie te houden.

Jammer, zegt welligt deze of gene bij die wonderen der toekomst, dat ik niet 20 jaren jonger ben, dan overtuigde ik mij, of de wereld inderdaad zoo rond is, als *Alexander von Humboldt* zegt.

De gemeenteraad van Lissabon is ontbonden. 't Waarom wacht steeds op antwoord.

Ook weigerde het Gouvernement alle stukken betrekkelijk het geschil met Frankrijk ter tafel van de Wetgevende Magt te leggen.

De jonge Koning — zegt men — heeft wel een wil en hij durft dien toonen ook.

Dat kan goed zijn.

De President der Amerikaansche Republiek heeft de gewone jaarlijksche boodschap aan de Volksvertegenwoordiging afgelegd en weinig nieuws verteld. Hij is over de geheele wereld tevreden, behalve over Mexico en Paraguay. Het schijnt dus, dat de heer *Buchanan* boven de hoofddeur van het congres-gebouw te Washington schrijft: *de Republiek is de vrede*, en hoewel nu op dit oogenblik Europa nog weinig vrees koestert voor de nieuwere wereld, zoo is die leus toch bemoedigend, vooral wanneer zij het devies is van een krachtig volk, dat in vier dagen eens kon overzeilen.

Jeddah verkeert in zeer groote spanning ter zake van de bekende arrestatie, en men sprak reeds van een nieuw oproer, maar dat was ongegrond. Zwakheid tegenover de Muzelmannen; zou een nieuwen opstand kunnen verwekken — kracht zal er de orde handhaven.

Ten bewijze:

De nieuwe Cherif van Mekka, de gewijde plaats der halve maan, heeft aan de geestelijkheid en aan de notabiliteiten der stad, onder 't oog gebragt, dat de Europeanen niets kwaads tegen de Muzelmannen beraamden, maar dat de Christenen regt hadden op de eerbiediging en bescherming hunner godsdienst. Daarvoor zou dan ook met de grootste kracht worden gewaakt.

In Turkije is eene Minister-crisis, maar de verlatene portefeuilles vinden geen liefhebbers Drie bekende Staatslieden hebben althans de hooge betrekking van grootvizier geweigerd. Hoogst opmerkelijk verschijnsel in het land waar altijd zoo groote jagt werd gemaakt op Minister-posten.

De burgerlijke Keizer van Japan is dood, doch men vreest daardoor geene achterwaartsche beweging bij de Japansche Regering. Baron *Gros* zal echter nu niet zoo spoedig gereed komen met het Fransch-Japansche tractaat waarover gehandeld wordt. Men twijfelt echter niet of de tekst daarvan zal gelijkluidend zijn met dien van Engeland.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

Waterhoogte. Arnhem, 20 Dec. 0 53 El; † AP. 7.48 Gev 10 d.

De **Rijnhoogte** te Keulen den 20 Dec. 3 voet 11 duim; 4 voet 1 duim Rijnlandsch.

De heer *N. Beets* te Utrecht heeft bedankt voor de benoeming tot directur van het zendelingenhuis te Rotterdam.

— De Luxemburgsche toestand is ook weder dit jaar in onze Tweede Kamer ter sprake gebragt. Men heeft van dat incident slechts met een enkel woord gewag kunnen maken. Het schijnt intusschen niet geheel zonder belang, te releveren, wat de heer *Thorbecke* desaangaande vroeg. Hij zeide: „Wij zijn in den vreemde weinig gekend en worden veelvuldig miskend. Het zal u, mijne heeren, eveneens gebeurd zijn als mij, te ondervinden, dat men in Duitschland en elders niet begrijpt, dat aan hetgeen sedert een paar jaren in Luxemburg voorvalt, en hetgeen in Duitschland door alle partijen, door allen, eenparig wordt afgekeurd, onze Regering ten eenenmale vreemd is. — Ik leg den Minister van Buitenl. Zaken het dringend verzoek voor, door onze vertegenwoordiging in den vreemde zooveel mogelijk te willen zorgen, tot eer van onzen Staat, dat geenerlei deel aan hetgeen in de laatste jaren in Luxemburg is gebeurd, aan onze, aan de Nederlandsche Regering kunne worden toegeschreven."

— In de afdeeling *Koophandel* der maatschappij *Felix Meritis* te Amsterdam sprak ll. donderdag avond Mr. *Amersfoort* over de *slagt*. Hij vestigde de aandacht zijner hoorders en hoorderessen op de omstandigheid dat hollandsch rundvee, schapen en varkens op de markten in Engeland wel worden verkocht doch altijd tot de minste kwaliteiten behooren, en tot voedsel van de arme klassen worden gebruikt, waardoor de hollandsche landbouwer uit den aard der zaak steeds de minste prijzen maakt. Hij verhaalde daarbij, dat de hollandsche slagters daarentegen gesteld schijnen te zijn op hollandsch rundvee en varkens, doch de engelsche schapen verkiezen. Het werd als wenschelijk voorgesteld, dat de hollandsche landbouwer in de gelegenheid mogt komen van hollandsche vrouwen en huishoudsters te vernemen, welk soort van vleesch, hollandsch of engelsch, haar voor de huishouding het beste beviel. Daartoe is noodig *vrije veemarkt*, en eene openbare *slagtplaats*, waar de landbouwer zijn vee zelf of door makelaars (*salesman*) ter slagting kan aanbieden, de opbrengst daarvan nagaan, en hetzij door den afslag (*als de visch*) hetzij dadelijk aan de verbruikers aanbieden, om hunne of hare meening over de kwaliteit te leeren kennen. De aanwezige hoorders bragten hunne aanmerkingen hierop in, en het was duidelijk de wensch der vergadering, dat het gelukken mogt te Amsterdam *vrijen veehandel* en een *openbare slagtplaats* te vestigen, in het belang van landbouwer en vleeschverbruiker beide.

— Men verneemt, dat Z. M., op voordragt van den minister van marine, heeft bepaald, dat een stoomschoener zal worden gebouwd, die den naam zal voeren van *Frans Naerebout*, ter eere van den onverschrokken zeeman en edelen menschenvriend, die zoovele schipbreukelingen het leven gered heeft, die o. a. in den nacht van 23 Julij 1779 op den Noorder Ratjan van het wrak van de *Woestduin* 87 menschen behouden te Vlissingen aan wal bragt, en die ten laatste in de golven zijn graf heeft gevonden, welk lot ook onlangs zijn kleinzoon heeft getroffen.

Zalt-Bommel 18 Dec. Gisteren avond werd op den rijksveldwachter *Schutstal*, in de nabijheid van het dorp Hedel, terwijl hij het veld beliep, driemaal geschoten, zonder hem te kwetsen, zijnde dit dezelfde rijksveldwachter, die in de maand Augustus dezes jaars zoo deerlijk, mede door stroopers, in diezelfde omstreken geslagen is.

Soest 17 Dec. Heden geschiedde weder uit naam van H. M de Koningin-moeder de jaarlijksche winterbedeeling van dekens en kleedingstukken aan de behoeftigen dezer gemeente. Reeds sedert den jare 1818, dus gedurende veertig jaren, geschiedt niet alleen deze winterbedeeling, maar door de jaarlijksche rijke gift van de weldenkende en weldadige Koningin-moeder daartoe in staat gesteld, wordt door de commissie van weldadigheid van H. M ook nog aan de behoeftigen alhier genees- en verloskundige hulp verstrekt, in het noodige voor kraamvrouwen voorzien, aan 145 kinderen op de beide scholen gratis onderwijs gegeven, 50 a 60 meisjes op de drie werkscholen onderwezen in naaijen, breijen en spinnen, en daarenboven gedurende 26 weken aan behoeftige huisgezinnen onderstand gegeven in brood, gort en turf. Het is dus niet te verwonderen, dat men alhier altijd met dankbaarheid en achting de opregtste wenschen koestert voor eene vorstin, die de waardige gemalin was van wijlen Z. M. *Willem II*, en steeds blijft uitblinken door alle deugden, welke eene koningin kunnen versieren.

Amsterdam, 21 Dec. Bij de arrond.-regtbank alhier (derde kamer, zamengesteld uit de regters mrs. *A. Backer jr.*, voorzitter, *C Dronsberg* en *B. J. Ploos* van Amstel) werd heden behandeld de zaak van *Samuël Abraham Hirsch*, geboren te Amsterdam op 1 Maart 1843, en dus nog geen 16 jaren oud, tegen wien op 2 Augustus jl. door de regtbank regtsingang is verleend, ter zake „dat hij in een voormiddag van 1 Augustus 1858 in de Schotsche Zendingskerk op den Binnen-Amstel te Amsterdam moedwillig zou hebben toegebragt drie wonden, eene in de linkerborst en twee in den linkerarm, aan den predikant *Carl August Ferdinand Schwartz*, tijdens deze zich tot het houden eener godsdienstoefening op den kansel had begeven, met het doel om genoemden predikant van het leven te berooven, hebbende hij den dolk, waarmede dit feit door hem is volbragt, met hetzelfde doel eenige dagen te voren gekocht en ook met dat voornemen zich naar genoemde kerk begeven, om aldaar den predikant op te wachten."

De beschuldigde, een kleine, bleeke en tengere knaap, gekleed in lakensch hesje met lakenschen gordel en met een omslagboordje om den hals, werd bijgestaan door den advokaat mr. *L. H, Kuhn*, terwijl het *O M.* waargenomen werd door den heer mr. *B. R. L. Termaat*, substituut-officier van justitie.

De zitting werd door een talrijk publiek, waaronder vele regtsgeleerden, bijgewoond.

Er waren getuigen *à charge* gedagvaard en *ter ontlasting* de ook bij de instruktie gehoorde dr. *J. van Lier Ez*

De eerste getuige, bankbewaarder in de Schotsche kerk deelde den regter mede de gesprekken, die in die kerk vóór den aanslag door den beklaagde met hem gevoerd waren. Zij strekten om den beklaagde, van wien niets kwaads vermoed werd, eene goede plaats te verzekeren De tweede getuige, huisbewaarder in de kerk, geeft op hoe de aanval is geschied en wat daarna door den bekl is gezegd geworden. De chirurgijn *van Epen*, de derde getuige, verhaalde hetgeen door hem bij den gewonde aanvankelijk is opgemerkt en welke hulp door hem in den beginne is verleend Op de vraag van den advokaat *Kuhn*, of het mogelijk is dat iemand, zonder bepaald krankzinnig te zijn toch op zeker oogenblik door zinsverbijstering in zijne hersenen kan geschokt zijn, antwoordt getuige, dat in het algemeen bij de prille jeugd wel eens een zielstoestand wordt gevonden, vooral door fanatisme, die zonder daarom bepaalde kranzinnigheid te kunnen worden genoemd, het zelfstandig en vrij gebruik der hersenen uitsluit. Een bezoeker van de kerk op 1 Augustus was de vierde getuige. De regter verneemt van hem, dat de beklaagde den predikant in den blinde steken toebragt met het ter teregtzitting voorhanden zijnde scherpe werktuig, en hoe de predikant onder het stil uitgesproken gebed werd aangevallen. De volgende getuige zag de bewegingen, die de beklaagde tot het verwonden heeft gebezigd, maar zag het toebrengen van de wonden niet. Ook de zesde getuige heeft de Schotsche Kerk op dien dag bezocht. Hij zag den beklaagde trekken aan de deur van het preekgestoelte en bewegingen maken met de hand, zoodat hij eerst meende dat de beklaagde den predikant wilde slaan. De beklaagde kon blijkbaar het deurtje van den preekstoel niet open krijgen. De zevende getuige, die den bekl vast hield tot hij aan de politie werd overgegeven, deelde mede, dat de bekl. hem toen vrij bedaard voorkwam en de bekl. hem toen zeide: „Ik ben israeliet" en „die proselietenmaker moet weg." Het bezit van een wapen in de hand van den beklaagde en het uitstrekken van die hand naar den predikant, terwijl de beklaagde over de leuning gebogen was, is ook gezien dóór den achtsten getuige, die mede de kreet van den heer *Schwartz* terstond daarop heeft gehoord. Een andere bezoeker van de kerk op 1 Augustus, gaf eene nagenoeg gelijke verklaring als de vorige getuige, terwijl hij verder zeide, dat, toen hij den bekl. vroeg „waarom heb je dat gedaan," deze, vrij bedaard, geantwoord zou hebben, „daarvan heb ik jou geen rekenschap te geven." De tiende getuige, een agent van policie, vond den beklaagde, dien hij in arrest genomen heeft en die het feit dadelijk erkende, zeer kalm. De verkooper van het scherpe mes was de elfde getuige. Hij verklaart, dat de beklaagde, zonder lang te zoeken, het *in judicio* voorhanden dolkmes, op 29 Julij bij dag voor f 1 50 bij hem heeft gekocht. De Voorz. maakte get. de opmerking, hoe gevaarlijk het is aan jonge knapen zulke werktuigen te verkoopen.

De twaalfde getuige was eene vrouw, die als dienstbode bij de moeder van den beklaagde diende. Deze heeft in de lade van de tafel (waarin ook het kapgoed van den beklaagde ligt) op Maandag 2 Augustus gevonden een stuk in het hebreeuwsch geschreven, zonder adres en met een zwart bandje omwonden. Gedurende twee jaren, dat zij in dat huis diende, was de beklaagde nimmer ziek, terwijl hij haar over het algemeen stil voorkwam.

De geneesheer *J. van Lier Ez*, die als dokter de familie van den beklaagde kent, was de laatste getuige, door den beklaagde ter ontlasting geroepen. De advokaat van den bekl. vroeg dezen getuige of de bekl. niet zonder daarom bepaald krankzinnig te zijn, moet worden geacht zonder vrijen wil te hebben gehandeld, ziekelijk in zijnen zielstoestand aangedaan geweest te zijn, zoodat hij, hoewel vóór en na den aanslag kalm, toch moet beschouwd worden als niet vrij in zijne daden. Getuige antwoordde, dat juist die kalmte zeer te mistrouwen is en dat het hem niet alleen waarschijnlijk, maar bijna zeker voorkomt, dat de beklaagde niet vrij was, toen hij het feit bedreef. Het overleg dat bij al hetgeen door den bekl. is verrigt, werd waargenomen, sluit de waarschijnlijkheid van het bestaan van een ingeworteld vast denkbeeld (*idée fixe*) niet uit, daar men dit bij soortgelijke gevallen meermalen vindt. Get. heeft over den bekl. in de laatste jaren niet gepraktiseerd, maar thans nog is eene zijner zusters in een staat, die bewaking noodig maakt, en die veroorzaakt is door sterfgevallen welke, naar het oordeel van den get., ook op het gemoed van den bekl. hebben gewerkt.

Hiermede was het getuigenverhoor afgeloopen.

Bij de ondervraging van den beklaagde, die thans volgde, erkende de jongeling op nieuw het feit, van hetwelk hij de beweegredenen — het wegruimen van de proselietenmakerij — ontvouwde. Hij vatte aanvankelijk het plan op, vroeg zich zelven af, of hetgeen hij wilde een Gode welgevallig werk zoude zijn, kwam tot de overtuiging daarvan en dacht er niet aan iemand te raadplegen, zelfs niet de naaste leden zijner familie, en voerde zijn voornemen uit. Bekl. zeide verder, dat hij sedert dien tijd gevoeld heeft, dat hij verkeerd gehandeld heeft. Op de vraag van den president, of hij het aanwezige hebreeuwsche stuk, inhoudende een godsdienstig gebed voor den aanslag, heeft geschreven, antwoordde de bekl. toestemmend.

Wijders zeide de bekl. nog, dat hij op den ochtend van 1 Aug. het door hem opgehelderd en dikwerf nagezien gebed heeft opgezegd; dat hij voortdurend gejaagd en zonder rust was, tot dat het feit was volbragt, dat op den dag van 1 Aug. bij den aanslag alles zwart voor zijne oogen was en dat hij zijne hand, door overspanning, den gauschen dag van 1 Aug. niet kon gebruiken.

Na eene korte rustpoos werd het woord verleend aan het O. M.

De subst.-officier van justitie, na op het belangrijke der zaak gewezen te hebben, — eene zaak, die alleen voor deze regtbank diende wegens de jeugdige jaren van den beklaagde, — zette kortelijk uiteen: 1o. dat het feit was bewezen; 2o. dat het is geschied met voorbedachten rade en met geleider lage, 3o dat de beklaagde dader is van het feit en daardoor toerekenbaar; 4o. dat het belang van de maatschappij eene gestrenge straf vordert. De ambtenaar eindigde met te eischen, dat de beklaagde zal worden veroordeeld wegens poging tot moord met voorbedachten rade en geleider lage, gepleegd, met oordeel des onderscheids, tot eene gevangenisstraf in een verbeterhuis, voor den tijd van 10 tot 20 jaren

De advocaat van den beklaagde droeg toen de verdediging voor. Pleiter zette uiteen, dat de beklaagde, hoewel niet krankzinnig, geenszins had vrijen wil en dus voor zijne handelingen zedelijk noch regtens toerekenbaar is. Hij wees op het belangrijke rapport, bij de zoo goed gevoerde instructie gegeven door de deskundigen prof *van Geuns*, prof. *Schneevoogt* en dr. *Zeeman*, van welk rapport de conclusie luidt in den geest door spreker bedoeld.

In het breede ging pleiter al de geblekene omstandigheden en het karakter van den beklaagde na, en eindigde

met te zeggen, dat zoo de regter onverhoopt mogt oordeelen, dat de beklaagde wel toerekenbaar is voor het feit, bij het gestrenge rekwisitoir van het O. M. niet zoude volgen, en zulks wegens de zedelijke provocatie, die hier tegenover de Israeliten bestond, zeker naar het oordeel van den beklaagde.

Na re- en dupliek, welke vooral liep over de vraag van de toerekenbaarheid, is de regtbank in raadkamer gegaan.
Amst. Ct.

Zuidhorn, 19 Dec. Weder een treurig voorbeeld ten gevolge van misbruik van sterken drank, gaven voor eenigen tijd de broeders *J.* en *D. Boersema*, van Oldehove. Deze zich op een zekeren avond te Zuidhorn in een kroegje bevindende, waren reeds goed beschonken, toen de klok elf uren sloeg en de kroeghouder genoodzaakt was, hen buiten de deur te zetten, om geene overtreding van het plaatselijk reglement te begaan. Op straat gekomen, ontmoetten zij den brigadier *Uges* en den gemeente veldwachter *van Essen*. Deze vallen zij dadelijk aan en verscheuren hen de kleeren, zoodat genoemde *Uges* en *van Essen* genoodzaakt waren ze te arresteren, waarvan het gevolg is geweest, dat zij voor de regtbank zijn gedaagd en de eisch is gedaan tot twee maanden gevangenisstraf en 8 gulden boete, benevens de kosten van het proces.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

In eene gemeente van het Fransche departement Seine et Oise heeft de maire, een voormalig officier van het „groote leger.” toen hij in den gemeenteraad een hard nekkige oppositie ondervond, zonder veel omslag te maken, drie leden van dezen raad door gendarmen laten in hechtenis nemen en op een kar, tot het vervoer van misdadigers bestemd, naar de gevangenis te Pontoise brengen.

— De bladen van Vannes, departement Morhiban, (Frankrijk), melden de faillietverklaring van den ontvanger-generaal van dit departement, met een passief van 4,000,000 francs, waarvan 2 000,000 deficit in zijne kas. Het is moeijelijk te begrijpen, dat een ontvanger generaal in staat van faillissement kan worden verklaard, daar hij handelaar noch bankier is, maar toch is dit reeds het tweede voorbeeld van zulk eene financiële ramp in den loop van een jaar.

— De oude stad Rheims was eenige dagen geleden in groote beweging. Een troep wilde zwijnen, 15 in getal was op een Zondag namiddag binnen gedrongen. Onmiddelijk werd de alarmklok geluid en ieder wapende zich met geweren, dorschvlegels, mestvorken enz. Het gelukte, zes van deze gasten te dooden, de overige slaagden er in de stad weder uit te komen. Deze zwijnen waren door eene groote drijfjagt uit het bosch van Montchenot verdreven. Ongelukken had men niet te betreuren; slechts één man werd ligt gewond.

ENGELAND

In het Engelsche graafschap Derbyshire heeft op nieuw eene dame, mev. *Eckett*, het leven verloren door het vuur vatten van haar mousselienen kleed, dat, terwijl zij voor een schoorsteenspiegel het haar opmaakte, uithoofde van den omvang en togt, vlam vatte. De verschrikte vrouw wilde zich niet in de haard- en tafelkleeden, waarmede men de vlam trachtte te smoren, laten wikkelen, maar liep gillende op straat en werd zoo deerlijk gebrand, dat zij spoedig bezweek.

— Van den beroemden Engelschen prediker *Spurgeon* wordt de volgende anecdote verhaald: Een zekere heer *Guinness*, die zeer verlangend was hem te spreken, begaf zich naar zijne woning en zeide tot den bediende, dat deze hem moest aandienen als een dienaar van Christus. De bediende bragt de boodschap over, doch *Spurgeon*, op het oogenblik geen lust gevoelende, om bezoek te ontvangen, liet den bezoeker weten, dat hij zich met diens meester bezig hield en hem dus dien dag niet ontvangen kon.

— De Londensche bevolking, die in 1811 ongeveer een millioen zielen bedroeg, was, volgens de telling van 1857 tot twee millioen achtmaal honderdduizend zielen gestegen. Tot welke ontzettende vermeerdering de ongelukkige en verontrustende zucht der bewoners van landgemeenten, om naar de groote steden te verhuizen, eene zucht die zich ook in vele andere landen vertoont, niet weinig heeft bijgedragen. Dat dit bezwaren geeft in het verkeer in de stad, is duidelijk. De daarstelling van onderaardsche ijzeren spoorwegen, wordt er bijna noodzakelijk door en de plannen daaartoe vinden grooten bijval.

— Tijdingen uit Bombay bevestigen de onderwerping van onderscheidene opperhoofden der rebellen in Oude. Er hadden drie nieuwe gevechten plaats gehad, waarbij de Engelschen wel zegepraalden, maar toch aanmerkelijke verliezen leden. *Tania Tapee* verwoest de districten van Malwah. De beruchte *Nena Sahib* bevond zich op 70 mijlen afstands van Lucknow.

DUITSCHLAND.

In het keurvorstendom Hessen zijn in den laatsten tijd door de regering weder bepalingen gemaakt tot beperking van de periodieke landverhuizing, dat is van de gewoonte der werklieden, om gedurende eenen zekeren tijd des jaars buitenslands te gaan arbeiden. Niemand zal daar te lande voortaan een reispas voor de zomermaanden of voor den oogsttijd kunnen bekomen, tenzij hij vooraf aan de overheid bewijs levert, dat hij binnenslands geen werk kan krijgen. Niettegenstaande deze verordening is het arbeidsloon in Keur-Hessen gestegen, daar vele landbouwers er reeds begonnen zijn, hooger loon aan hun werkvolk te betalen, in de overtuiging, dat zij door billijke belooning van den arbeid hun eigen belang bevorderen.

BELGIE.

De clericale bladen ergeren zich zeer over de aanwezigheid van een groot aantal Gendsche hoogleeraren bij de begrafenis van den student *Dufranne*, die even als voor kort de presid. van 't hof v. cassatie *v. Meenen*, de genademiddelen der kerk bij zijn overlijden heeft geweigerd. De jongeling, op 22jarigen leeftijd aan de teering overleden, had reeds met ijver tegen de Roomsche kerk gestreden. Zijn lijk werd door 2000 menschen begeleid en vrij heftige redevoeringen werden er uitgesproken. Een der sprekers riep uit: „Wij zullen niet ophouden de misbruiken, de schandalen en de euveldaden te brandmerken van eene kerk, die der menschheid onteert.” — De clericale pers is daardoor in vervoering: Belgie is aan den afgrond, nu het zedelijk en godsdienstig gevoel van 't opkomend geslacht geheel wordt onderdrukt. — Dat de clericale schrijver *Kersten* met de Leopolds orde is vereerd, is slechts geringe troost voor 't leed.

RUSLAND.

Het wetsontwerp, dat het comitté voor de emancipatie der lijfeigenen in Rusland van den Czaar in last had te ontwerpen, is, na negen maanden arbeids, den 13 Nov. door dat ligchaam vastgesteld en is thans door den druk openbaar gemaakt. Lang en hevig is in den boezem van het comitté over het hoofdbeginsel strijd gevoerd; de voorstanders der emancipatie, en dus de vrienden van vrijheid en vooruitgang, hebben echter ten slotte, naar trouwens wel te voorzien was gezegevierd.

ITALIE.

Zie hier nog eene anekdote uit Italie. De pastoor van eene parochie in de omstreken van Modena vervoegde zich bij den regerenden hertog, met verzoek dat het orgel zijner kerk mogt ontheven worden van inkomend regt bij den invoer in het hertogdom. De vorst bewilligde onverwijld het aanzoek, doch zeide, zich later bedenkende, tot den pastoor, toen deze zich verwijderde: „Ik hoop dat uw orgel uit Milaan komt.” — „Neen, Uwe Hoogheid”, antwoordde de geestelijke, „uit Piemont moet ik het ontvangen” — „Uit Piemont, alweder en altoos Piemont!” hernam de hertog; „als het zoo is, dan moeten de regten betaald worden.”

— Aan paus *Pius IX* worden de volgende woorden ten opzigte van graaf *Cavour* in den mond gelegd; „Indien ik in 1848 een man had gehad van dat slag om mij te raden dan zou ik niet gedwongen zijn geworden de reis naar Portici te ondernemen.” Fraaije woorden voorzeker, die, als zij waar zijn, den sardinischen minister tot groote eer verstrekken.

A S S E N, 23 December.

TELEGRAFISCHE BERIGTEN.

's Hage, 23 Dec De *Staats-Courant* berigt de benoeming van 89 onderofficieren tot officier

Amsterdam. Woensdag, 22 Dec. Op de beurs van heden was de slotkoers der **effecten** als volgt:

Nederl. $2\frac{1}{2}$ pCt. $64\frac{5}{8}$ percent. Dito 4 pCt. $98\frac{7}{8}$ percent. — *Rusland* bij Hope en Comp. 1798 en 1815 5 pCt. $106\frac{1}{2}$ percent. — *Oostenrijk* Nieuwe Metallieken 5 pC. $86\frac{5}{8}$.

Granen en Zaden

Koolzaad onveranderd. — Raapolie lager; op zes weken f $44\frac{1}{2}$. — Tarwe onveranderd. — Rogge onveranderd

Bij Kon. besluit van 20 dezer no. 88 is bij de dienstdoende schutterij te Meppel benoemd tot 1en luitenant de heer *G. L de Jonge*, thans 2e luitenant, en tot 2en luitenant de heer A. *van Urk*, thans korporaal.

* **Roswinkel,** 18 Dec. Gedurig leest men in de couranten van zware zwijnen. Ook van hier kunnen wij melden, dat de predikant dezer plaats een varken heeft geslagt van 525 halve Ned. ponden, en de gebroeders *Geers* een van 486 dito ponden.

* **Meppel**, 21 Dec. Als eene zeer zeldzame bijzonderheid kunnen wij vermelden, dat gisteren alhier door den spekslager *J. C. Kreumer* een vet varken is geslagt, dat hoegenaamd geen ooren had noch eenig kenteeken daarvan; daar zich zelfs ook niet de minste opening op de gewone plaats der ooren bevond, was dit varken bijgevolg geheel doof.

* **De Wijk**, 22 Dec. In den namiddag van maandag jl. werd de dienstmeid van Ds. *G. J. van Helbergen*, predikant in de IJhorst en de Wijk, omstreeks vier uur uitgezonden, om water te halen uit de rivier de Reest, doch kwam niet terug; wel werden er onderzoekingen in den avond van dien dag in het werk gesteld, doch zonder gevolg; gisteren werd het zoeken voortgezet bijlangs de Reest, tot dat men eindelijk het lijk vond in de nabijheid van het landgoed Dikninge. De ongelukkige is zonder twijfel bij het waterscheppen in de rivier geraakt en alzoo jammerlijk omgekomen; zij behoorde te huis te Steenwijk, alwaar zij in het armhuis is geweest en was nog geen twintig jaren oud.

* **Dalen,** 20 Dec. Melde men uit Coevorden, hoe leelijk de ambtenaren en een landman uit Wachtum te pas zijn gekomen bij de polderwerkers aan het kanaal van Hoogeveen tot in onze streken, wij kunnen melden, dat een leepe vent uit Coevorden het niet beter is gegaan. Hij tradt n.l. eene hut binnen en presenteerde een stuk spek ten verkoop De vrouw nam het in handen, om het eventjes haar man te laten zien die, zoo als zij zeide, achter de hut was. Hij heeft evenwel noch de vrouw, noch het stuk spek weder gezien.

* **Hardenberg,** 20 Dec. De gemeentezaken alhier schijnen eene andere wending te zullen nemen, ten minste heden is van wege de stad, als wettige beheerders der markegronden, de vroeger bestaan hebbende commissie bij deurwaardersexploit gesommeerd, om op 23 dezer alle nog onder haar berustende gelden, papieren en stukken af te geven, onder reserve aan de zijde van de gemeente van het instellen eener acte tot vergoeding van alle schade, welke blijken zal reeds uit het wederregtelijk beheer te zijn voortgevloeid.

* **Ter-Apel,** 20 Dec. In den nacht van den 18 op den 19 dezer is door de Rijks Commiezen *Neuijenstol*, *Zijlstra* en *van Eldijk*, gestationeerd te Ter Apel, aangehaald eene hoeveelheid van zeshonderd halve Ned. ponden geraff: zout, deze aanhaling is merkwaardig, in aanmerking nemende het verdrag, gesloten tusschen Hannover en Nederland tot wederkeerige wering van den Sluikhandel.

* **Oosterhesselen,** 20 Dec. Voor eenige dagen werden in de nabijheid van Zwinderen, op eene diepte van plus minus 2 Nedl. ellen, door een polderwerker 2 stijgbeugels eene steng en beenderen opgegraven. De stijgbeugels zijn van onderscheidene grootte en gedaante. De eene is met koper overdekt en aan denzelve ziet men nog zeven verschillende aangezigten. De andere is kleiner en schijnt wel van ijzer te zijn. Beide zijn aan den heer Burgemeester ter hand gesteld, die ze denkelijk aan het museum van oudheden in Drenthe zal zenden De steng is aan een landbouwer te Zwinderen vereerd.

KERK- EN SCHOOLNIEUWS.

* **Lutten,** 19 Dec. Heden morgen werd onze beroepen herder en leeraar *J. A. Herman* door zijnen broeder, den predikant van Maasdam, in zijn heilig dienstwerk bevestigd, naar aanleiding van II Timotheus 2 vers 15, terwijl heden namiddag de bevestigde optrad met de woorden: „verkondigden zij het woord Gods,” welke men in Hand. 13 vers 5 vindt. — Zijn zulke oogenblikken gewoonlijk plegtig en indrukwekkend, wij moeten openlijk getuigen, dat beide heeren voortreffelijke leerredenen hebben uitgesproken en daardoor bij uitnemendheid de groote schare van menschen, die, niettegenstaande het ongunstige weder, waren opgekomen, hebben gesticht.

Winschoten, 21 Dec. Naar wij vernemen, is heden met eene meerderheid van 2 stemmen tegen *J. H. Guldenarm* te Losdorp, tot predikant te Oostwold benoemd *G. W. Sannes*, predikant te Oude Pekela. *Winsch. Ct.*

REGTSZAKEN.

Arrondissements-Regtbank te Assen.

22 Dec. B. H. K. te Dalen, wegens het moedwillig toebrengen van slagen, gepleegd onder verzachtende omstandigheden, veroordeeld tot f 15 boete; — K. V. en A. Z. te Schoonoord, wegens het moedwillig toebrengen van slagen, de eerste veroordeeld tot 1 maand gevangenisstraf en f 8„ boete, de tweede vrijgesproken, — F. H. te Nieuw Dordrecht, wegens het moedwillig toebrengen van slagen, veroordeeld tot 6 weken gevangenisstraf en f 20„ boete; — S. J. N. te Hoogezand, wegens het moedwillig toebrengen van slagen en verbreking van sluiting, veroordeeld tot 14 dagen cellulaire gevangenisstraf en 2 boeten, eene van f 8„ en eene van f 25„; — J. K. G. te Exloerveen, wegens het moedwillig verbreken van sluiting, veroordeeld tot 8 dagen cellulaire gevangenisstraf en f 25„ boete: — J. W. en S. C. te Westenesch (Emmen), wegens het moedwillig toebrengen van slagen, veroordeeld tot cellulaire gevangenisstraf, de eerste voor den tijd van 15 dagen, de tweede voor den tijd van 1 maand en ieder f 8„ boete, — B. H. E. te Gieten, wegens moedwillige verbreking van sluiting, veroordeeld tot 8 dagen cellulaire gevangenisstraf en f 25„ boete; — P. J. O. te Uffelte, wegens diefstal, veroordeeld tot 6 maanden cellulaire gevangenisstraf.

Heden stond voor de Arr.-Regtbank alhier te regt M. B., wonende te Hoogeveen, wegens het onbevoegd uitoefenen van een tak der geneeskunst, en het tegen betaling afgeven van inwendige geneesmiddelen.

Het Openbaar Ministerie, bij monde van den heer Mr. *Coninck Liefstink*, substituut-officier bij genoemde Regtbank, requireerde voor den beklaagde niet minder dan f 50„ en niet meer dan f 200„, boete en de kosten desnoods verhaalbaar bij lijfsdwang, als zijnde dit de tweede maal, dat genoemde M. B. voor hetzelfde feit alhier teregt staat.

Kantongeregt te Assen.

17 Dec. *Veroordeeld:* R. M., boerenknecht te Schoonlo, wegens het zich met een wildstrik in het veld bevinden, buiten openbare wegen en voetpaden, tot eene gevangenisstraf van 7 dagen en eene geldboete van f 20—„, met verbeurdverklaring van de in beslag genomene haas en wildstrikken en subsidiaire gevangenisstraf van 14 dagen; — A. v. B., huisvrouw van J. V. te Nieuw-Buinen, wegens het, zonder toestemming van Burgemeester en Wethouders te Borger, stoken van vuur anders dan op de daartoe bestemde stookplaatsen, tot eene geldboete van f 1—„ en subsidiaire gevangenisstraf van 1 dag; — H. P. Z en P. Z., arbeiders te Bonnerveen, wegens het gezamentlijk aanleggen van vuur in de veenen in de gemeente Gieten, binnen den afstand van 50 ellen van den daar aanwezigen turf, ieder tot eene geldboete van f 1—„ en subsidiaire gevangenisstraf van 1 dag; — L. S., besteller, J. S., koopman en D. H. arbeider, allen te Assen, wegens het gezamentlijk op een verboden uur in de kom der gemeente Assen vervoeren van het uit een secreet gehaalde, ieder tot eene geldboete van f 2—„ en subsidiaire gevangenisstraf van 1 dag; — M. H. te Assen, wegens het verwekken van nachtelijk burengerucht, tot verstoring van de rust der ingezetenen, tot eene geldboete van f 5—50.

Vrijgesproken: J. S. arbeider, J. S., landbouwer en T. S., landbouwer, allen te Bonner veen, gedagvaard geweest wegens het aanleggen van vuur in de veenen in de gemeente Gieten, binnen den afstand van 50 ellen van den daar aanwezigen turf, als niet wettig en overtuigend bewezen.

Advertentien.

Getrouwd:

W. E. P. BERTRAM
en
H. OOSTERVEEN, Nd.

Assen, 22 Dec. 1858.
Eenige kennisgeving.

Bij vonnis van de Arrondissements-Regtbank te Assen van den twintigsten December 1800 acht en vijftig, bij verstek gewezen en behoorlijk op de grosse geregistreerd, is
PETERDINA EMMINK,
wonende te Havelte, ten verzoeke van haren broeder HENDRIK EMMINK, wonende mede te Havelte, ter zake van **KRANKZINNIGHEID of ONNOOZELHEID**
GESTELD ONDER
CURATELE,
met alle gevolgen, daaraan door de wet verbonden.
Geschiedende hiervan aankondiging ter voldoening aan de voorschriften der wet.
Assen, 23 December 1858.
Mr. J. A. WILLINGE GRATAMA,
Procureur

Op Dingsdag 28 December e.k., 's avonds 7 uur, in het CONCERTHUIS te Assen, zal ten verzoeke van de Weduwe en Erven B. L. SMIT, publiek worden verkocht:

Een ***HUIS*** met daarbij behoorende en omliggende ***Tuin***, gelegen op Steendijk, aan de Rolderstraat, te Assen.

A. W. VAN HOLTHE TOT ECHTEN,
Notaris.

VREDEVELD en TURKSOORD.

De ***BOERENPLAATS*** en ***KEUTERIJ*** van JAN HARLING en kinderen te Vredeveld is bij inzate gebragt op f 6626—10

De ***BEHUIZINGE*** en ***GROND*** op Turksoord, in gebruik bij F. C. W. BEINE, is bij inzate gebragt op f 500—00. — De palmslag van een en ander zal plaats hebben op Maandag den 27 December 1858, des avonds te 7 uur, in de zaal van J. B. SCHUT te Assen.

H. H. VAN LIER.

De Erfgenamen van ROBERT ROLINK, in leven wever te Peest, zijn voornemens, ten overstaan van Mr. N. W. SCHRÖEDER HOFSTEDE, Notaris te Norg, ten huize van GERRIT VEDDER te Norg, op Woensdag den 29sten December 1858, des namiddags om vier uur, publiek te verkoopen:

Eene **BOERENBEHUIZING**, voorzien van eene groote ***WEEFKAMER***, met de daarachter gelegen groote **HOF**, staande en gelegen te Peest, gemeente Norg.

Veengrond

VOOR BOEKWEITBOUW,

De Notarissen DOUMA te Gorredijk en TADEMA te Oosterwolde, zullen op Dingsdag den 28 December 1858 des voormidd. te elf uur, ten huize van SIJTSE JANS DE VRIES, op de Bult onder Bakkeveen, in 't openbaar verhuren:

Eene uitgestrektheid **VEEN- en HEIDE-GROND** geschikt en bestemd tot boekweitbouw, afkomstig van wl KLAAS JANS REINDERS en liggende achter de boereplaats, thans bij LUITZEN WILLEMS JANSMA in gebruik, westwaarts van de Oude Wijk, onder Donkerbroek, tegen de scheiding van Opsterland; verdeeld in perceelen, waarvan aanwijs bij genoemden L. W. JANSMA of den M. E. AUKE KLAZES REINDERS zal kunnen gevraagd worden.

Rog- en Pelmolen
te Oosterwolde.

De Notaris TADEMA zal op Maandag den 27 December e.k., des avonds te 5 uur, in de *GOUDEN ROMER* bij de brug te Oosterwolde, finaal verkoopen:

Een groote welbeklante ***Rog- en Pelmolen***, zeer hecht op voetstuk van Steen gebouwd en benevens de bijbehoorende ***Molenaars huizinge***, in 1850 geheel nieuw gesticht, met derzelver ***Grond*** en ***Tuin***, groot 71 roeden en 50 ellen, staande en gelegen aan den kunstweg bij de vaart te Oosterwolde, eigen aan W. A. v. d. MEULEN, die aan de gegadigden persoonlijk, op aanvraag, alle verlangde inlichtingen zal geven; zijnde op 2 Mei 1859 te aanvaarden. — Waarop geboden de zeer geringe prijs van f 6000.

De COMMISSIE tot het maken van de WATERLEIDING van af de Suermondswijk tot aan het Oranje-Kanaal zijn voornemens, bij enkele inschrijving, op den 28 December aanstaande, des morgens om elf uur van dien dag, publiek

aan te besteden:

Het maken van ZES HOUTEN DUIKERS in de gemelde waterleiding;

waarvan het BESTEK van af heden ter lezing ligt ten huize van AALTJE LUXWOLDA, in de Nieuwe Veenhoop te Smilde.

Smilde den 21 December 1858.

De Commissie voornoemd,
C. W. E. KIJMMELL.
P. J. L. EEKHOUT.
B. JONKER.

Levertraan.

De GOUDGEELE LEVERTRAAN, zoo gunstig in de geneeskunde bekend, is verkrijgbaar gesteld bij C. J. VAN DER SCHEER, Apotheker te Coevorden en Med. Doctoren in de omliggende plaatsen, tegen 70 cents de Flesch.

BRABENDER'S

Alizarin-Inkt

is volkomen vrij van zuren, zoodat de Stalen Pennen er niet door worden aangedaan, ze vloeit gemakkelijk uit de Pen, is bij den aanvang niet zoo bleek als andere Inktsoorten en verandert zeer spoedig in het schoonste zwart. Ze verdikt niet, noch in de pen, noch in den Inktkoker en beschimmelt nooit.

Ondanks hare vloeibaarheid is deze Alizarin-Inkt tevens voor Copiëer-Inkt uitmuntend geschikt.

Prijs 60, 40, 30 en 20 cts. het Glazen Tonnetje.

ROODE EN BLAAUWE INKT,

brillant van kleur en goed vloeibaar, het Fleschje 20 Cents.

J. ALEXANDERS reeds zeer gunstig bekende ***Reservoir-Pen***, is de gemakkelijkste en aangenaamste Pen voor allen, die eene ligte en loopende hand schrijven.

Ten gerieve der gebruikers zijn ze thans gepakt in $^1/_2$ Grosdoosjes. Prijs 75 ct. het Doosje.

Ook geven wij hiermede kennis, dat de zoo gezochte ***Gillot's Correspondentiepennen*** no. 382 of driegaatjes Pen, verder no. 417 en no. 0118, in $^1/_4$ gros doosjes gepakt, weder voorhanden zijn.

Amsterdam, VERKOOPHUIS.
Assen, H. P. A. VAN GORCUM
Coevorden, C. J. van der SCHEER.
Dedemsvaart, H. L. v. d. VECHT.
Gorredijk, S. G. ZWART.
Hoogeveen, JAN van der WOLDE Jr.
Meppel, A. JEULEN.
Oldemarkt, C. VAN DER WENDEN.
Steenwijk, K. TIMMERMANS.

En in de bekende Dépôts in de andere steden.

BURGERLIJKE STAND.

SMILDE, 12—19 Dec. Geb. H. Oldenkamp en H. Klaus; B. Beverwijk en G. Friso; W. Punt en A. Bezema. — Bev. F. Kiers geb. Vink, van z.; H. Gombert geb. Bos, van d.; E. Middelbos geb. Kraak, van z.; J. Witvoet geb. Beenen, van z.; A. van Dijk geb. Depping, van d.; M. Ulrich geb. de Vries, van z. — Overl. Siebe de Vries, geh. met Jansje van Diepenveen, 26 j. en 6 maanden; Aaltje Vos, 50 j.; Geert Tarel, 4 j.; Jan Mol Smidt, geh. met Geesje Karsten, 80 j.

MARKTBERIGTEN.

AMSTERDAM, 20 Dec. Zwolsche BOTER f 44 a f 49 — Kamper-Eilands HOOI f 37.50 a f 40. — TARWE en ROGGE bij gerijven onveranderd; van Tarwe: 134 ℔ bonte Poolsche f 335; 133 ℔ dito f 325, 332; 132 ℔ dito f 325 129 ℔ dito f 315; 160/2 ℔ Bovenl. f 273 — van Rogge: 130 ℔ Pruissische f 215 aan de Zaan; 126 ℔ dito f 20 ; 124 ℔ Galatz f 187; 117, 118 ℔ Petersb. f 170, 172. — GARST iets lager; 114 ℔ Deensche f 178; 103 ℔ Friesche Winter f 156. — HAVER onveranderd; 100/2 ℔ Fijne f 4.50. — KOOLZAAD dadelijk niet williger, op levering van het volgende jaar ruim prijshoudend; Zweedsch £ 70; op 9 vaten Olie in Oct £ $72^1/_2$.

— LIJNZAAD zonder handel. — RAAP- en LIJNOLIE flaauw. Raapolie op 6 weken f $45^1/_4$; Vliegend f 44, 43½ Mei f 43, $42^3/_4$. Lijnolie op 6 weken f $31^1/_4$; Vliegend en 1o. Maart f 30; April f $30^1/_2$, $^1/_4$; Mei f $30^1/_4$. — HENNEPOLIE op 6/w. f $35^3/_4$; Vliegend f $34^1/_2$. — RAAPKOEKEN per 1040 stuks f 93 a f 98. — LIJNKOEKEN per 104 stuks f $11^1/_2$ a f 15.

SCHIEDAM, 18 Dec. MOUTWIJN f $13^3/_4$ per vat contant voor dadelijke levering gekocht. — JENEVER 10 pct. Amst. proef f $17^1/_4$ a f $17^3/_4$; per vat contant bij partij

GRONINGEN, 21 Dec.

Tarwe, 1858,	70	a f 6-70	Garst, N.Winter	54	a f 4-05
—— Oml.	72	- 7-10	—— dito	56	- 4-35
—— dito	74	- 7-50	—— „ Zomer	56	- 4-15
—— Old.	70	- 6-50	—— „ Knobbe	60	- 4-75
—— dito	72	- 6-90	Boekweit, Zand	62	- 4-55
			—— dito	64	- 4-95
Rogge, N. Ind.	68	- 5-90	—— n.Zwarte	62	- 4-5
—— dito	70	- 6-00	—— Veen	64	- 4-65
— O. dito	70	- 0-00	Paardeboonen n.	f 6-50	a 6-75
			Groene Erwt.	- 0-00	a 00-00
Haver, dikke	40	- 3-20	Graauwe dito.	- 0-00	a 00-00
—— dito	42	- 3-40	Koolzaad 1858	- 13 25	a 13-95
—— Voer	36	- 2-70	Gort, grove	- 8-00	a 8 50
—— dito	40	- 3-30	—— parel	- 00-00	a 00-00
—— Zwarte	34	- 2-55	Olie, raap p. v.	- 44-00	a 00-
—— dito	36	- 2-85	Boter, 1e soort	- 35-00	a 36-00
			—— 2e »	- 28-00	a 33-00

Tarwe met weinig handel. — Rogge 15 cent lager met geringen kooplust. — Boekweit als voren. — Oldammer Wintergerst 5 cent en Omlander 10 a 15 cent lager verkocht. Zomer en Knobbe als voren. — Haver genoegzaam in doen. — Boonen ruim prijshoudend. — Koolzaad hooger gehouden, doch bijna niet in omgegaan. — Gort niet te tiger.

Steenwijk, 20 Dec. Rogge f 5.75 a f 6.30. — Boekweit f 5.25 a f 6.00. Boter per $^1/_8$ vat f 00.00 a 00,00.

Coevorden, 20 Dec. Rogge f 5.40 a f 5.60. Boekweit f 4.50 a f 5.00. Boter per ned. pd. f 0.60.

VEEMARKTEN.

GRONINGEN, 21 Dec. Aan de veemarkt van heden was een ruime aanvoer van runderen, prijzen met weinig verandering; schapen mede ruim ter markt, van f 11 tot f 16; levende varkens was de markt ook goed voorzien, van f 18 tot f 30, biggen van f 5 tot f 6, dragende motten van f 25 tot f 39, van geslagte varkens was wederom een overgroote aanvoer, de prijsnotering blijft bijna op ééne hoogte, van f 38 tot f 40 en f 44 de 100 Ned. ℔, naar kwaliteit.

LONDEN, 20 Dec. De aanvoer ter veemarkt bestond uit 3260 runderen, 190 kalveren en 16,750 schapen. De stemming was over het algemeen lager.

236e STAATS-LOTERIJ.

Prijzen van f 100 en daarboven. 4e Klasse.

1e Lijst. No. 18605 f 5000. — Nos. 13891 en 18566 f 1000 — Nos. 1648, 7901 en 9663 ieder f 200. — No. 2794, 455, 6016, 10294, 12340, 16376, 16908 en 19404 ieder f100.

2e Lijst. No. 14389 f 2000. — Nos. 212, 10965 en 1569 ieder f 400. — Nos. 3207 en 14230 ieder f 200. — Nos. 9373, 14883 en 17415 ieder f 100.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.
AMSTERDAM, 1858.

	pCt.	20 Dec.	21 Dec.		pCt.	20 Dec.	21 Dec.
Nederl. W.S.	$2^1/_2$	$64^3/_4$	$64^5/_8$	*Polen*,			
——	3	$76^5/_8$	$76^{11}/_{16}$	Aand. fl 500	f	$158^3/_4$	159
——	4	$98^1/_8$	99	Obl.	4	83	$83^1/_2$
Amort. Synd.	$3^1/_2$	$93^1/_4$		*Spanje*, Obl.	$1^1/_2$	$30^{11}/_{16}$	$30^{11}/_{16}$
Handelm.	$4^1/_2$	$143^1/_4$	143	Obligatien	3	$46^3/_8$	$46^1/_2$
O. I. Leening	4	$98^5/_8$	$98^5/_8$	Binnenl.	3	$42^3/_8$	$42^3/_8$
Aand.H. Spw.				Amortisable		$10^1/_{16}$	
—— R. ——	$4^1/_2$			Bewijz. Coup.			$6^1/_8$
Ned. B.				*Oostenrijk*,			
Maats. Weld.				Oblig. Goll	5		
Rusland,				—— ——	4		
Obl Hope	5	$106^3/_4$	$106^3/_4$	—— Metal.	5	$77^{13}/_{16}$	$77^3/_4$
Dito 1831/33	5	$92^1/_8$	$92^3/_4$	— Rente A.	5	$86^1/_2$	$86^1/_2$
Cert. 1840	4	$86^1/_8$	$86^3/_4$	— Nation.	5	$78^9/_{16}$	$78^9/_{16}$
—— Stieglitz	4	$86^3/_4$	$86^1/_2$	—— ——	$2^1/_2$	$39^1/_2$	$39^7/_{16}$
—— Nieuwe	4		$86^3/_8$	*Belgie*, Cert.	$2^1/_2$		
—— 5e Serie	5	$99^1/_4$	$99^1/_8$	Rothschild	$2^1/_2$	$52^5/_{16}$	$53^5/_{16}$
—— 1855 6e S.	5	103	103	*Portug.*, Obl.	3	$47^7/_{16}$	$47^7/_{16}$
—— van Ass.	6	67		Brazilien	5		
				Weener aandeelen	4		

20 Dec. Van Nationale fondsen was naar $2^1/_2$ en 3 pcts. eenige vraag tot betere prijzen; van buitenlandsche waren Spaansche binnenlandsche flaauwer; Venezuelasche daarentegen iets beter gestemd.

21 Dec. De markt was heden ongeveer als gisteren, alleen was er van buitenlandsche fondsen vraag naar 4 pcts. Poolsche Schatkist-Obligatien en Grenadasche, terwijl Venezuelasche minder vast sluiten.

DE VERTELLER ENZ.

• **Roswinkel**, 18 Dec. Daar Roswinkel tot hiertoe nog geen bodeloop heeft met de prov. Groningen, zoo heeft een zeker landbouwer *J. E. Timmerman* alhier getracht daarin te voorzien. Hij moest nl. een brief hebben naar het gehucht Ter Borg, onder de gemeente Vlagtwedde, en p. m. 3 uur van hier verwijderd. Om er zelf heen te gaan was te moeijelijk; om een expresse te zenden te kostbaar, en om den brief per post te zenden, over Assen en Groningen in 't ronde, was te ver om, want men wilde de tijding graag spoedig over hebben. Een klein meisje van hem kwam nu op de gedachte, om den brief in een papieren koffijboonenzak te doen — want die treft men hier nog al menigvuldig aan — en dien hun hond om den hals te binden. Zoo gezegd zoo gedaan. Toen alles gereed was, gaf men den hond de noodige bevelen, om nl. niet lang onder weg te blijven, om kluifjes te gaan zoeken, maar spoedig den kortsten weg te gaan. 't Getrouwe dier voldeed aan het bevel van zijnen meester en was binnen korten tijd te Ter Borg, alwaar nu de familie het noodige berigt ontving.

—

Om de verkwisting in de Engelsche administratie in het regte licht te stellen, misschien ook alleen door spotzucht gedreven, verhaalt een Engelsch blad het volgende: Een luitenant, die bevel voerde over een klein fort in Engeland, bemerkte, dat de garnizoens-voorraad van beschuit door de muizen werd opgevreten. Hij deed aanvraag om een muizenval, doch bekwam ten antwoord, dat de intendant tot dergelijke uitgaven niet gemagtigd was. Hij petitioneerde ten tweeden male, en toen zond men hem eene kat. Deze deed tegenover de muizen wel haren pligt, maar zij verlangde toch bij gelegenheid ook andere spijs. Dit gaf den luitenant aanleiding, in een dringend rekwest aan den minister van oorlog om „fourage voor de kat” te verzoeken. Zijn verzoek werd echter van de hand gewezen, omdat „genoemde kat geen gebrek aan voeder kon hebben, wanneer er werkelijk zooveel muizen in het fort waren, als de luitenant gemeld had. De luitenant liet zich echter op die wijze niet afschepen. In eene onlangs ingediende repliek maakte hij de opmerking, dat zijne kat toch geene muizen kon drinken en dat zij zich niet met water wilde behelpen. Daartegen was niets in te brengen; het ministerie van oorlog stond voor de kat in Harer Majesteits fort en penny melkgeld toe en sedert betaalt de staat jaarlijks ongeveer f 15,00 voor melkgeld, omdat de intendant zich niet bevoegd achtte, eene muizenval voor 4 d. te koopen.

—

Gedrukt bij **GRATAMA** te Assen.